

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківської справи

Допущено до захисту

Завідувач кафедри

_____

“ ____ ” _____ 2016 р.

ВИПУСКНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавра
зі спеціальності «Фінанси та кредит»

за темою:

« Міжнародний банківський бізнес»

Виконавець

Студентка **кредитно-економічного**
факультету

Мурадова Ельміра Базірганівна

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник

Д.е.н., професор

_____

(науковий ступінь, вчене звання)

Кузнєцова Людмила Вікторівна

_____

(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2016

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ БАНКІВ НА ФІНАНСОВОМУ РИНКУ.....	4
1.1. Інтернаціоналізація як чинник розвитку в економіці.....	4
1.2. Роль банків у розвитку міжнародних відносин.....	13
Висновки до розділу 1.....	24
РОЗДІЛ 2 ОЦІНКА ВПЛИВУ ТРАНСНАЦІОНАЛІЗАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У СВІТІ ТА В УКРАЇНІ.....	26
2.1. Аналіз розвитку діяльності ТНБ у світі.....	26
2.2. Оцінка впливу транснаціоналізаційних процесів на банківський сектор України	36
2.3. Розвиток тіньового банкінгу під впливом глобалізаційних процесів.....	46
Висновки до розділу 2.....	56
РОЗДІЛ 3 СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО БАНКІВСЬКОГО БІЗНЕСУ ТА ВПЛИВ ЙОГО НА НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНКІВСЬКИЙ СЕКТОР.....	58
3.1. Міжнародна банківська ліквідність.....	58
3.2. Вплив транснаціональних банків на розвиток ринку банківських послуг України.....	65
3.3. Інноваційна діяльність банків під впливом міжнародного банківського бізнесу.....	71
Висновки до розділу 3.....	79
ВИСНОВКИ.....	81
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	84
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Одним з найвищих етапів глобалізації виступає глобалізація світового фінансового простору, яка є найбільш динамічною складовою загального процесу глобалізації. Особлива увага приділяється розвитку міжнародного банківського бізнесу, що дозволяє перейти до якісно нового етапу функціонування фінансового ринку. Банківська система є гарантом фінансової безпеки держав, її залежність від кон'юнктури на світових ринках робить її більш чутливою до глобальних фінансових кризових явищ.

Метою дослідження є розвиток теоретико-методологічних основ діяльності міжнародних банківських установ та розробка науково-практичних рекомендацій щодо розвитку міжнародного банківського бізнесу в умовах глобальних трансформацій.

Завдання дослідження є визначення ролі транснаціональних банків у сучасних глобалізаційних процесах і визначення чинників їхнього позитивного та дестабілізуючого впливу на національні банківські системи, а також вплив міжнародного банківського бізнесу на банківський сектор України.

Об'єкт дослідження – вплив транснаціоналізаційних процесів на банківський сектор у світі та в Україні.

Предмет дослідження – міжнародний банківський бізнес як чинник розвитку економічних відносин у світі та в національному банківському секторі.

Методи, які були використані при написанні дипломної роботи. Аналіз і синтез, індукція і дедукція, формалізація, гіпотетичний методи, метод порівняння, економіко-матиматичні, графічний, табличний методи.

Інформаційна база дослідження. Аналізу різних аспектів діяльності банків на світовому фінансовому ринку в контексті глобалізації світової економіки присвячено багато праць вчених, монографії, наукові статі, які були проаналізовані в данній праці.

ВИСНОВКИ

Підсумовуючи результати дослідження, можна зробити висновок, що процес глобалізації є об'єктивним і невідворотним. Однак, у сучасній формі її прояву глобалізація не лише не досягла очікуваних позитивних результатів для країн з перехідною економікою, а й не зробила вагомому внеску в стабілізацію і розвиток світової економіки, про що свідчить сучасна світова фінансова криза. Одночасно необхідно підкреслити, що глобалізація та лібералізація неспроможні замінити внутрішні резерви економічного розвитку. Тому інтеграція до світової економіки має бути поступовою і контрольованою.

Активне становлення взаємозв'язків світового господарства потребує розробки особливих схем глобального менеджменту ТНБ, до якого мають бути адаптовані автономні національні механізми новітніх фінансових технологій, здатних забезпечити оперативне переміщення високоліквідних ресурсів у глобальних масштабах.

Міжнародна фінансова криза поставила питання про необхідність масштабної реформи мегарівневого банківського сектору. Крім того, на міжнародному рівні необхідно якнайшвидше вирішити такі невідкладні завдання: створити більш стійку глобальну фінансову систему, здатну рівномірно функціонувати; посилити транскордонний багатофункціональний нагляд і контроль; визначити міжнародні системно значимі організації та периметр пруденційного банківського регулювання; реорганізувати існуючу або створити нову світову фінансову інфраструктуру, оскільки сучасні кризові явища виявили її недосконалість.

ТНБ в умовах глобалізації залишаються основними професійними операторами на фінансовому ринку, регулюють інвестиційні потоки у міжнародному економічному просторі, забезпечують безперервність відтворювальних процесів. Будучи породженням і одночасно проявом процесу інтернаціоналізації, вони суттєво впливають на стан і розвиток національних банківських систем. У зв'язку з цим Україні необхідно скористатись саме

позитивами як присутності іноземного капіталу у вітчизняній банківській системі, так і участі, хоча поки що не суттєвої, українських банків у міжнародних банківських об'єднаннях.

Основою інтеграції національного ринку капіталу у глобальний фінансовий простір має стати концептуальний підхід до розробки стратегії виходу України на світовий ринок капіталу, який базується на застосуванні державних важелів, адміністративного та ресурсного менеджменту з метою поживлення внутрішнього руху капіталу та активізації зовнішнього середовища.

Зважаючи на те, що взаємозв'язок фінансово-економічної відкритості країни та її економічного розвитку може бути ефективним лише за умови відповідного рівня розвитку власної банківської системи та досконалого інституційного та правового середовища, до першочергових заходів, які забезпечать зміцнення вітчизняної банківської системи, доцільно віднести:

- звільнення банків від проблемних активів і реструктуризація проблемних банків, у тому числі підвищення жорсткості та прозорості процедур банкрутства, що забезпечить концентрацію капіталу та консолідацію банківської системи. При цьому держава не повинна підтримувати безнадійні банки і припинити практику нецільового рефінансування;

- спеціалізацію і регіоналізацію банківських установ, що забезпечить розподіл сфер діяльності банків і сегментів ринку як в Україні, так і на міжнародному рівні;

- підвищення ефективності банківської діяльності шляхом підвищення якості доходів і розширення пропозиції продуктів;

- стимулювання банківського кредитування реального сектору економіки, малого і середнього бізнесу шляхом пільгового оподаткування прибутків, отриманих від зазначеного виду діяльності, та шляхом активнішого державного гарантування їх погашення;

- створення вигідних умов для поживлення синдикованого кредитування, в тому числі і за участі іноземного капіталу, що забезпечить значний кредитний ресурсний потенціал для фінансування пріоритетних напрямів розвитку економіки, які потребують великих кредитів;

- активізація ринку міжбанківського кредиту, який дозволяє знижувати потреби банків у накопиченні непрацюючих ліквідних активів і використовувати вивільнені ресурси для розширення кредитної пропозиції.

З метою створення рівних умов конкурентного співіснування іноземних і вітчизняних банків на законодавчому рівні необхідно визначити інструменти впливу на діяльність філій іноземних банків щодо стимулювання їх до кредитування стратегічно важливих пріоритетів через розвиток державного та приватного партнерств . У цьому контексті потрібно окреслити чіткий перелік пріоритетних об'єктів, які підлягатимуть державній підтримці, визначити види державної підтримки (пряме бюджетне фінансування, надання кредитної підтримки через банківські установи шляхом повного або часткового (за умови залучення інших інвестицій) рефінансування, компенсація процентів, гарантії уряду тощо).

Реалізація вищезазначених заходів стимулюватиме розвиток банківської системи України, сприятиме створенню відносно рівних конкурентних умов функціонування вітчизняних та іноземних банків на ринках фінансових послуг, активізує інтеграцію національного ринку капіталу до глобального фінансового простору.

Список використаних джерел

1. Саркисянц А.Г. Формирование новой мировой банковской индустрии/ Саркисянц А. Г. //Аудитор. – 2006. - №6. //www.gaap.ru/biblio/audit/auditor/0606_02.asp.
2. Шенаєв В. Економіка інтегрованої Європи: проблеми та перспективи / Шенаєв В. // Журнал європейської економіки.- 2008.-№6.- С.160-162.
3. Голиков А. П. Международные экономические термины : словарь-справочник : учебное пособие / А. П. Голиков, П. А. Черномаз. – К. : Центр учебной литературы, 2008. – 376 с.
4. Офіційний сайт Світового банку [Електроний ресурс] – Режим доступу: <http://www.worldbank.org/> – Назва з екрану.
5. Глобализация и современный мировой процесс / Под общ. ред. В.А. Михайлова, В.С. Буянова. М.: Изд-во РАГС. 2014.
6. Луцишин З.О., Козюк В.В. Трансформація світової фінансової системи в умовах глобалізації. – К.: Видавничий центр «Друк», 2010. – 320 с.
7. Міжнародний бізнес : підручник / В. А. Вергун, А. І. Кредісов, О. І. Ступницький та ін. ; за ред. проф. Вергун. – К. : ВАДЕКС, 2014. – 810 с.
8. Кириченко М. Інтернаціоналізація банківської діяльності: досвід країн Центрально-Східної Європи і перспективи для України / М. Кириченко // Вісник Національного банку України. – 2006. – № 8. – С. 25–28.
9. Литвин М. В. Сучасні тенденції та характерні особливості світового банківського сектора/ М. Литвин // Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Світове господарство і міжнародні економічні відносини». Вип. 3 (10/2), 2011. – С. 381.
10. Диба М.І. Інтернаціоналізація банківських систем / М.І. Диба, Є.С. Осадчий // Науковий вісник Національного університету ДПС країни (економіка, право). – 2010. – № 1 (48). – С. 35–41.
11. Егоров А. В., О. Геєць, В. Домрачев Международная финансовая инфраструктура. — М.: Линор, 2009. ISBN 978-5-900889-28-3

12. Мировая экономика и международный бизнес : учебник / кол. авт; М64 под общ. ред. д-ра экон. наук., проф. В.В. Полякова и д-ра экон. наук, проф. Р.К. Щенина. — 3-е изд., стер. — М.: КНОРУС, 2006. — 681 с.
13. Петров А. О. Розвиток міжнародного банківського бізнесу в умовах глобалізації / А. Петров Сборник научных трудов. 2 часть. Донецк : ДонНУ, 2009. — С. 901.
14. Васюренко О.В., О.А. Кириченко Банківські операції: Навч. посіб. — 5-те вид., перероб. і доп. — К.: Знання, 2006. — 311 с. — (Вища освіта ХХІ століття).
15. Закон України —Про банки і банківську діяльність № 2121-III від 07.12.2000 р. : [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. — Режим доступу до ресурсу : <http://www.rada.gov.ua>
16. Банківські операції: Підручник. — 2-ге вид., /А.М. Мороз, 2013 р.
17. Банківська справа. За заг. ред. професора Р. І. Тиркала. — Тернопіль: Видавництво "Карт-бланш", 2001.
18. Банковские операции: Учебное пособие. Под ред. О. И. Лаврушина. — М.: Инфра-М, 1995. — 96 с.
19. Международный банковский бизнес : Макогон, Ю. В., Булатова, Е. В.: Учебное пособие : Рекомендовано Министерством образования и науки Украины / Мариупольский гуманитарный институт Донецкого национального университета. -Киев :Атика,2003. - 208 с.
20. Ключко Л.А., Транснаціональні банки: позитивний вплив і негативні наслідки для національних банківських систем / Л.А. Ключко, // Актуальні проблеми економіки. — 2010. — №8(110). — С. 257-264
21. Офіційний сайт Фінансового журналу «Global Finance» [Електронний ресурс] — Режим доступу: <http://www.gfmag.com/>
22. Стратегії транснаціональних банківських структур на ринку Європи [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/pips/2009_1/342.pdf.

23. Колісник М.Б. Банківська система України як учасник глобалізаційних процесів / М.Б. Колісник // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – № 21. – С. 226–230.
24. Арсенова Л.А. Транснациональные банки в условиях глобализации мировой экономики: ретроспектива стратегий деятельности и перспективы развития: Монография. – М.: РИОР, 2014. – 108 с.
25. Зарицька І.А. Особливості функціонування банківського капіталу в глобальному економічному просторі [Текст] / І.А. Зарицька // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 2. – С. 42., 78.
26. Офіційний сайт Фінансового журналу «The banker» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.thebanker.com/Top-1000>
27. Рейтинг крупнейших банков мира на [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://basetop.ru/rejting-krupneyshih-bankov-mira-na-god/>
28. Sorensen Christoffer. Euro area banking sector integration // ECB Working Paper Series. – 2006. – № 627. – 41 p.
29. Дзюблюк А. Глобализационные процессы и участие иностранного капитала в развитии отечественной банковской системы [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://efaculty.kiev.ua/analytics/bank/5/>.
30. The Largest 20 Banking M&A Deals – The Wall Street Journal, 2010. – 48. – P. 28-29.
31. Behr A., Heid F. The success of bank mergers revisited – an assessment based on a matching strategy // Discussion Paper. – Series 2: Banking and Financial Studies. – 2008. – No. 06. – p. 40
32. Офіційний сайт Фінансового журналу «Global Finance» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.gfmag.com/>
33. Ігнатенко М.В. Оцінка впливу іноземного капіталу на функціонування банківської системи України [Текст] / М.В. Ігнатенко // Вісник Української академії банківської справи. – Суми, 2009. – № 2 (27). – С. 88–91.

34. Прімерова О. К. Оцінка участі іноземного капіталу у банківській системі України / О. К. Прімерова // Статистика України. — 2015. — №4. — с. 54–58.
35. Основні показники діяльності банків України – НБУ [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/article?a>.
36. Корнилюк Р.В., Івасів І.Б., Діба О.М. Іноземні банки в Україні: вплив та регулювання: монографія. — К.: КНЕУ, 2012. — С. 35—37.
37. Річний звіт Національного банку України [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.bank.gov.ua/control/uk/publish/category?cat_id=58023
38. Литвин М.В. Концептуальні засади глобалізації як основа формування єдиного банківського простору [Текст] / М.В. Литвин // Фінансова система України : зб. наук. праць. – Острогоз : Острозька академія, 2010. – Вип. 15. – С.316.
39. Adrian T. Shadow banking: a review of the literature / T. Adrian, A. V. Ashcraft. – Staff Report. – 2012. – № 580 (October) – Federal Reserve Bank of New York Staff Reports. – 36 p.
40. Офіційний сайт Базельського комітету [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.bis.org/>
41. International regulatory framework for banks (Basel III) – Basel Committee on Banking Supervision of the Bank for international Settlements [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bis.org/bcbs/basel3.htm>.
42. Kodres, L. (2013). What is shadow banking? Finance and Development, 42-43.
43. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua/>
44. Дворецкая А. Теневой банкинг: институциональное и функциональное регулирование / А. Дворецкая // Деньги и кредит. – 2013. – № 4. – С. 13-19.
45. Shadow Banking [Електронний ресурс] / [Z. Pozsar, T. Adrian, A. Ashcraft, H. Boesky] // FRBNY Economic Policy Review. – 2013 (December 2013). – 16 p. – Режим доступу: <http://www.newyorkfed.org/research/epr/2013/0713adri.pdf>.

- 46 Schapiro M. L. Testimony on «Perspectives on money market mutual fund reforms» [Електронний ресурс] / M.L. Schapiro // Speech before the Committee on Banking, Housing, and Urban Affairs of the United States Senate, June 21, 2012. U.S. Securities and Exchange Commission. – Режим доступу: <http://www.sec.gov/News/Testimony/Detail/Testimony/1365171489510#.Usx-xOCbJbw>.
47. Карпова, К. А. Темные пулы ликвидности на мировых финансовых рынках [Електронний ресурс] / К.А Карпова. // Наукоеведение. – Том 7. №3 (май – июнь 2015). – Режим доступа: <http://naukovedenie.ru>
- 48 Дмитрієв Є. Є. Банківська ліквідність: економічна природа, складові та взаємозв'язок між ними / Є. Є. Дмитрієв // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2012. – № 3. – С. 196–200
49. Васюренко О.В. Економічний аналіз діяльності комерційних банків: навч. посіб. / О.В. Васюренко, К.О. Волохата. — К.: Знання, 2014 — 463 с.
- 50 Деркач Ю.Б. викладач кафедри банківської справи, аспірант Одеського національно економічного університету. «Сучасні науково-методичні підходи до визначення міжнародної банківської ліквідності».
- 51 Кузнецова Л.В. Теоретико-методологічні засади фінансової діяльності банку : монографія / Л.В. Кузнецова / Одеський держ. екон. ун-т. – О. : Видавництво «Атлант», 2009. – 324 с.
- 52 Basel III: A global regulatory framework for more resilient banks and banking systems: Retrieved from: http://www.bis.org/publ/bcbs189_dec2010.htm
53. Basel III: The Liquidity Coverage Ratio and liquidity risk monitoring tools: Retrieved from: <http://www.bis.org/publ/bcbs238.htm>
54. Basel Committee on Banking Supervision. Guidance for national authorities operating the countercyclical capital buffer. — Bank for International Settlements, December 2010. — Mode of Access: <http://www.bis.org/publ/bcbs187.pdf> — Date of access: 20.07.2011.

55. Довгань, Ж. М. «Базель III» у забезпеченні фінансової стійкості банківської системи [Текст] / Ж. М. Довгань // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2011. – № 1 (10). – С. 224–229.
56. Луцишин З. Трансформація світової фінансової системи в умовах глобалізації : монографія / Зоряна Орестівна Луцишин. – К. : Видавничий центр «ДрУк», 2012. – 320 с
57. Коваленко В. В. Стратегічне управління фінансовою стійкістю банківської системи: методологія і практика [Текст] : монографія / В. В. Коваленко. – Суми : ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010. – 621 с.
58. Довгань Ж.М. Позитивні та негативні наслідки впливу іноземного капіталу на стійкість банківської системи України [Текст] / Ж.М. Довгань // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. – 2011. - №1 (10). – С. 25-30.
59. Корнилюк Р.В. Класифікація методів регулювання діяльності іноземних банків [Текст] / Р.В. Корнилюк // Формування ринкової економіки. – 2010. - №23. – С. 422-429.
60. . Філонова І.Б. Функціонування іноземного капіталу у банківській системі України в умовах фінансової нестабільності [Текст] / І.Б. Філонова // Актуальні проблеми економіки. – 2011. - №6 (120). - С. 220-225.
61. Єгоричева С. Методичні засади організації інноваційного процесу в комерційних банках / С. Єгоричева // Вісник Національного банку України – 2011. - №1. – С.53-57.
62. Кривич Я. М. Вплив інновацій на стратегічний розвиток банку / Я.М.Кривич.–[Електронний ресурс].–Режим доступу: <http://dspace.uabs.edu.ua/bitstream/123456789/797/3/4.pdf>.
63. Крухмаль О. В. Структура управління інноваційними процесами в комерційних банках / О.В.Крухмаль. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу:http://dspace.uabs.edu.ua/bitstream/123456789/6331/1/Z_T_8_2003.pdf.
64. Мошенець О. Інноваційні продукти і технології на ринку банківських послуг / О.Мошенець // Фінансовий ринок України. – 2011. – № 12. – С. 7-8.

65. Шмігельська З. Банківські інновації: суть, необхідність і розвиток// Вісник НБУ. -2014. – № 2. –С.34–41.
66. Підвисоцький Р. Інформаційні інновації – інструмент ефективної взаємодії банку з клієнтами// Вісник НБУ. – 2014. –№ 4. –С.66-67
67. <http://ubr.ua/finances/banking-sector/10-innovacii-dlia-bankov-budushego-352547>
68. Казьмір М. Інноваційна діяльність в банківських установах та шляхи її покращення// Банківський та реальний сектор економіки: - Фінансово-економічні аспекти взаємодії та перспективи розвитку: Збірник тез доповідей Міжнародної науково-практичної конференції молодих вчених та студентів (Тернопіль, 24 березня 2015 року).– Вектор.– Тернопіль, 2015 – 262 с
69. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>